

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skadeersättningar vid statliga tjänsteresor

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skadeersättningar vid statliga tjänsteresor (RP 38/2017 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Förvaltningsutskottet (FvUB 11/2017 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om skadeersättningar vid statliga tjänsteresor

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Skada som tillfogats en statstjänsteman och medföljande familjemedlemmar på en utrikes tjänsteresa ersätts i enlighet med denna lag. Det som i denna lag föreskrivs om tjänstemän gäller också republikens president och medlemmarna av statsrådet samt personer som står i arbetsavtalsförhållande till staten.

Bestämmelserna i 8 § och 10 § 1 mom. tillämpas också på ersättning för skada som under en resa drabbat en person som på inbjudan av en statlig myndighet utför ett uppdrag i Finland eller utomlands, om inte personen har rätt till ersättning för samma skada med stöd av någon annan lag, en försäkring eller ett avtal.

Riksdagens svar RSV 78/2017 rd

2 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Denna lag ska, med undantag för 11 §, inte tillämpas på sådan personskada för vilken en tjänsteman, en medföljande familjemedlem eller en inbjuden person har rätt till ersättning med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015).

Denna lag tillämpas inte heller på sådan personskada för vilken en tjänsteman har rätt till ersättning med stöd av lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i kris-
hanteringsuppdrag (1522/2016).

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *utrikes tjänsteresa* en resa som en tjänsteman företar till utlandet för att sköta sina tjänsteuppdrag eller sin befattning,

2) *område med hög säkerhetsrisk* ett område dit utrikesministeriet avråder människor från att resa eller som det rekommenderar människor att lämna samt Antarktis och den nordliga polarisen,

3) *make* tjänstemannens make eller tjänstemannens sambo, om de samboende bevisligen har bott tillsammans i minst två år eller har eller har haft ett gemensamt barn,

4) *barn*

a) tjänstemannens barn under 20 år som tjänstemannen har vårdnaden om eller hade vårdnaden om innan barnet fyllde 18 år och som inte försörjer sig genom eget arbete,

b) makens barn under 20 år som maken har vårdnaden om eller hade vårdnaden om innan barnet fyllde 18 år och som inte försörjer sig genom eget arbete,

c) tjänstemannens eller makens barn som fyllt 20 år och vars intressebevakare tjänstemannen eller maken är och som på grund av lyte, skada eller sjukdom inte förmår försörja sig genom eget arbete,

5) *familjemedlem* make och barn,

6) *medföljande familjemedlem* make och barn som bor på destinationsorten i samma hushåll som tjänstemannen i minst sex månader,

7) *resgods* sedvanliga bruksföremål och sedvanligt bohag som medförs eller skaffas under resan, dock inte personliga hjälpmedel eller djur.

4 §

Skada som ersätts

Som skada enligt denna lag ersätts personskada till följd av sjukdom under resa eller reseolycksfall, resgodsskada samt person- och sakskada som tjänstemannen eller en medföljande familjemedlem som privatperson tillfogat någon annan under resan samt rättegångskostnader enligt vad som närmare föreskrivs nedan.

Riksdagens svar RSV 78/2017 rd

Om tjänsteresan varar mer än tre månader ersätts även hälso- och sjukvård utomlands för tjänstemannen och medföljande familjemedlemmar.

Från den ersättning som betalas ut med stöd av denna lag avräknas den ersättning som tjänstemannen eller en medföljande familjemedlem har rätt till med stöd av 9 b § i lagen om ersättningar inom utrikesrepresentationen (596/2006).

5 §

Skador som uppkommit vid riskfyllda aktiviteter

När det gäller skada som uppkommit vid utövning av riskfyllda idrottsgrenar eller aktiviteter ersätts endast de kostnader som ersätts enligt 8 § och de kostnader som ersätts och det begravningsbidrag som betalas enligt 10 § 1 mom., om inte tjänstemannens arbetsuppgifter har krävt deltagande i den riskfyllda grenen eller aktiviteten.

Riskfyllda idrottsgrenar och aktiviteter enligt 1 mom. är kraftsporter, kampsporter, motorsport, flygsport, klättringsgrenar, dykning med dykapparat, fridykning, speedskiing, störtlopp, freestyleskidåkning och offpiståkning.

6 §

Sjukdom under resa

Som sjukdom under resa betraktas en sjukdom som enligt en medicinsk bedömning har brutit ut under resan. En tandsjukdom betraktas dock inte som sjukdom under resa.

Som sjukdom under resa betraktas även det att ett lyte, en skada eller en sjukdom som personen haft redan före resan oväntat förvärras under resan.

7 §

Reseolycksfall

Ett reseolycksfall är en plötslig, oförutsedd händelse som under resan orsakats av en yttre faktor och leder till en skada eller en sjukdom hos tjänstemannen eller en medföljande familjemedlem.

Som skada orsakad av ett reseolycksfall ersätts också skada till följd av

- 1) skavsår orsakat av friktion,
- 2) skada eller sjukdom orsakad av förgiftning eller kontakt med frätande ämnen,
- 3) skada eller sjukdom till följd av inandning av gas, ånga eller imma,
- 4) köldskada, hypotermi, brännskada eller värmesjuka som orsakats av värmeförhållanden som avviker från det normala,
- 5) skada eller sjukdom orsakad av strålning,
- 6) skada eller sjukdom orsakad av betydande variation i fysikaliskt tryck,
- 7) ömhet i en muskel eller sena orsakad av en plötslig rörelse eller en kraftansträngning.

Som en följd av reseolycksfall ersätts också skada till följd av förvärrande av andra lyten, skador eller sjukdomar än sådana som ersätts enligt denna lag. Ersättningen ska motsvara den orsaksandel som olycksfallet har haft i förvärrandet.

Riksdagens svar RSv 78/2017 rd

8 §

Kostnader som ersätts

Med anledning av sjukdom under resa och reseolycksfall ersätts skäligen och behövliga sjukvårdskostnader samt andra behövliga kostnader.

Ersättning för kostnader för sjukdom under resa och reseolycksfall betalas under högst tre år från det att sjukdomen konstaterades eller olycksfallet inträffade.

Ersättning för skada till följd av att lyte, skada eller sjukdom förvärrats betalas dock under högst sex månader från det att sjukdomen konstaterades eller olycksfallet inträffade. Betalningen kan emellertid förlängas även efter den nämnda maximitiden till den del återhämtningen uppenbart har fördröjts huvudsakligen av sådana orsaker som hänför sig till det valda behandlingsoptionen eller väntan på behandling.

9 §

Ersättning för bestående men

Omfattningen av ett bestående funktionellt men som orsakats av en sjukdom under resa eller ett reseolycksfall bedöms genom att skadorna och sjukdomarna delas in i 20 invaliditetsklasser utifrån sin medicinska art och svårighetsgrad. För ett bestående men i invaliditetsklass 20 betalas en engångsersättning på 60 000 euro och för ett partiellt bestående men en engångsersättning som uppgår till så många tjugondelar av detta ersättningsbelopp som invaliditetsklassen utvisar. Om invaliditetsklassen höjs med minst en klass till följd av att skadan eller sjukdomen har förvärrats, ska ersättningsbeloppet höjas i enlighet med ändringen av invaliditetsklassen.

Ersättning för bestående men kan betalas när skadan eller sjukdomen, bedömd enligt medicinsk sannolikhet, inte längre kan botas.

10 §

Ersättningar vid dödsfall

Vid dödsfall på grund av sjukdom under resa eller reseolycksfall betalas till den avlidnes dödsbo ett begravningsbidrag, vars belopp bestäms enligt vad som föreskrivs i 109 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Dessutom ersätts de skäligen kostnaderna för transporten av den avlidne till hemlandet.

Vid dödsfall betalas en dödsfallsersättning på 60 000 euro. Dödsfallsersättning betalas inte med anledning av ett medföljande barns död. Från dödsfallsersättningen avräknas den ersättning för bestående men som betalats med anledning av den skada eller sjukdom som lett till döden. Dödsfallsersättning betalas inte om den skadade har avlidit senare än tre år efter skadefallet.

Dödsfallsersättningen betalas till den avlidnes dödsbo om inte Statskontoret skriftligen har underrättats om någon annan förmånstagare. I fråga om ett förmånstagarförordnande iaktas bestämmelserna i 47—50 § i lagen om försäkringsavtal (543/1994).

Riksdagens svar RSV 78/2017 rd

11 §

Ersättning för bestående men samt dödsfallsersättning för skada som inträffat på ett område med hög säkerhetsrisk

Ersättning för bestående men och dödsfallsersättning bestäms enligt 9 och 10 § i lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag, om skadan har inträffat på ett område med hög säkerhetsrisk. Från ersättningen avräknas den ersättning som betalas med stöd av 9 och 10 § i denna lag.

Dödsfallsersättning enligt 1 mom. betalas inte, om den skadade har avlidit senare än tre år efter skadefallet. Dödsfallsersättning betalas inte heller med anledning av ett medföljande barns död.

Vid betalning av ersättning enligt denna paragraf iakttas bestämmelserna i 10 § 3 mom.

12 §

Hälso- och sjukvård

Tjänstemän och medföljande familjemedlemmar har rätt att få ersättning för de skäligena kostnader för hälso- och sjukvård som de har i destinationslandet, om utrikesresan är avsedd att vara längre tid än tre månader.

Som kostnader för hälso- och sjukvård ersätts skäligena kostnader för följande åtgärder:

1) vård och behandling som ges av eller ordineras av läkare vid sjukdom eller misstanke om sjukdom,

2) vård vid graviditet och förlossning eller den gravidas resekostnader för resan till hemlandet för förlossning samt resekostnaderna för resan tillbaka till destinationslandet för den som har fött barnet och för det nyfödda barnet,

3) sådan behandling av tandsjukdom som ordinerats av en läkare och som är nödvändig för behandling av en annan sjukdom,

4) hälsoundersökningar för barn och tandvård för barn i den omfattning som motsvarande vård i Finland är avgiftsfri för minderåriga,

5) vaccinering och andra motsvarande sjukdomsförebyggande åtgärder.

Vidare betalas ersättning för kostnader för tjänster som behövs för upprätthållande eller återställande av en tjänstemans arbetsförmåga i den omfattning som motsvarande verksamhet i Finland ingår i statens företagshälsovård.

13 §

Resgodsskada

För plötslig och oförutsedd skada på resgods under en resa betalas en ersättning på högst 3 000 euro per skada. När det gäller skada som drabbat ett djur ersätts endast veterinärkostnader för ett djur som är nödvändigt för att tjänstemannen ska kunna sköta sina tjänsteåligganden eller kostnaderna för anskaffning av ett nytt djur, dock högst 2 000 euro.

Som skada till följd av resgodsförsening kan enligt prövning ersättas kostnaderna för anskaffning av nödvändighetsartiklar, högst 800 euro.

Riksdagens svar RSw 78/2017 rd

14 §

Reseansvarsskada

Person- och sakskada som en tjänsteman eller en medföljande familjemedlem som privatperson tillfogat någon annan ersätts, om tjänstemannen eller familjemedlemmen enligt gällande rätt i destinationslandet är skadeståndsansvarig för skadan.

Ersättning betalas dock inte för skada som orsakats av användning av ett motorfordon eller en motordriven anordning i trafik, användning av ett fartyg, en motordriven båt eller en vattenskoter eller för skada som tillfogats någon utomstående vid sådan aktivitet som avses i 5 §. Ersättning betalas inte heller för skada på egendom som tillhör en person som bor i samma hushåll som den som orsakat skadan eller på egendom som den som orsakat skadan äger tillsammans med den skadelidande.

Skadestånd för reseansvarsskada kan betalas till ett belopp av sammanlagt högst 85 000 euro per skadefall. Ersättningen kan sättas ned eller vägras helt och hållet, om skadan har orsakats genom brott eller uppsåtliga eller av grov oaktsamhet.

15 §

Rättegångskostnader

Ersättning betalas för en tjänstemans och medföljande familjemedlemmars skäligen och behövliga utrednings- och rättegångskostnader för handläggningen av ett brottmål och utredningen av ersättningsansvaret enligt 14 §. Tjänstemannens rättegångskostnader ersätts också om utredningen av ersättningsansvaret eller något annat ansvar har samband med fullgörandet av tjänstemannens tjänsteuppdrag.

16 §

Nedsatt och vägrad ersättning

Ersättning som beviljas med stöd av denna lag kan enligt vad som anses skäligt sättas ned eller vägras helt och hållet, om den skadelidandes användning av alkohol eller andra berusningsmedel eller den skadelidandes övriga grova oaktsamhet väsentligen har bidragit till skadans uppkomst eller omfattning.

17 §

Behörig myndighet

Beslut om beviljande av ersättningar enligt denna lag fattas av Statskontoret.

Statskontoret får med privata aktörer som har tillräcklig sakkunskap och andra förutsättningar för att sköta uppgiften ingå avtal om organisering av stöd- och rådgivningstjänster som bistår resenärer utomlands.

Riksdagens svar RSv 78/2017 rd

18 §

Underrättelser till Statskontoret

Innan resan börjar ska den berörda myndigheten underrätta Statskontoret om en tjänsteman som ska företa en tjänsteresa som varar mer än tre månader och om tjänstemannens medföljande familjemedlemmar. Underrättelsen ska lämnas också om sådana inbjudna personer som avses i 1 § 2 mom.

19 §

Hur ett ersättningsärende väcks

Ett ersättningsärende väcks när Statskontoret får kännedom om en skada. Ersättning ska yrkas hos Statskontoret inom sex månader från det att skadan uppstod, följderna av skadan framkom, sjukdomen visade sig eller vårdåtgärden vidtogs.

Av särskilda skäl kan Statskontoret också till prövning ta upp ett ersättningsyrkande som framställts senare än vad som anges i 1 mom.

20 §

Statskontorets rätt att få uppgifter

Statskontoret har rätt att av den ersättningssökande få de uppgifter som behövs för att avgöra ersättningsärendet.

Statskontoret har trots bestämmelser och föreskrifter om sekretess rätt att på begäran av myndigheter och inrättningar inom hälso- och sjukvården få de uppgifter som är nödvändiga för att utreda ett ersättningsärende. Uppgifterna får även hämtas genom en teknisk anslutning utan samtycke av den vars intressen sekretessen är avsedd att skydda.

21 §

Statskontorets rätt att anvisa vårdenhet

Statskontoret har rätt att hänvisa en person som är i behov av icke-brådskande vård till en vård-enhet som Statskontoret väljer. Vårdenheten ska vara sådan att den kan ge den skadade den vård eller behandling som den ersättningsgilla skadan kräver. Vid valet av vårdenhet beaktas sjukdomens eller skadans art samt totalkostnaderna för vården.

22 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut av Statskontoret får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003).

Riksdagens svar RSv 78/2017 rd

Ett beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos försäkringsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Om besvären har lämnats in efter det att tidsfristen gått ut, kan försäkringsdomstolen ta upp besvären till prövning om det har funnits vägande skäl till förseningen.

I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

23 §

Återkrav

En ersättning som betalats till en tjänsteman kan återkrävas helt eller delvis, om förutsättningen för ersättningen inte uppfylls. På återkrav tillämpas 60 och 61 § i statstjänstemannalagen (750/1994).

24 §

Justering av belopp

De belopp som nämns i 9 § 1 mom., 10 § 2 mom., 13 § och 14 § 3 mom. justeras med tre års mellanrum enligt förändringen i penningvärdet. Bestämmelser om de justerade beloppen utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 26.6.2017

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare